

ПЛЮРАЛІЗМ ТА АРГУМЕНТАЦІЯ У «НОВІЙ РИТОРИЦІ»

В статті досліджується сучасна теорія аргументації, яка отримала назву як проєкт «нова риторика». Для аналізу використовується міждисциплінарний підхід з методологічним інструментарієм філософської гносеології, соціальної філософії, логіки, аксіології, тощо. Особлива увага приділяється логічним питанням сили аргументу, структур і методів міркування, контраргументування та істиннісного значення, пов'язаним з плюралістичним характером сучасної практики аргументації. З'ясовано, що сучасна теорія аргументації розвивається в руслі неklasичної неформальної логіки, з залученням теорії критичного мислення. Висвітлюються її комунікативні характеристики, значення аудиторії, діалогічність та полілогічність комунікативних структур, спорідненість з плюралізмом як філософською «доктриною множинності». Плюралістичний підхід розглядається як альтернатива моністичному. Доведено, що в соціальній концепції аргументація постає особливою формою розуму, що використовується для розв'язання питань, які виникають на підставі конфліктуючих цінностей. Це передбачає переосмислення понять розуму та істини. Робиться висновок щодо відмінності демонстративного доведення від аргументації риторичного типу. Розум постає філософською конструкцією ідеальної аудиторії, яка заміщає універсальний розум і постає комунікативним розумом риторичного генезису. Моністична аргументація є формою раціонального міркування, тоді як плюралістична аргументація риторичного типу вимагає форми розумності. Розумність в комунікативному плані проявляється у контрастуючих формах критики або апології. Соціальна концепція аргументації як розумної форми на відміну від раціональної демонстрації керується принципом справедливості, який здійснюється за допомогою методу аналогії щодо ціннісних умов через прецеденти. На цьому ґрунтується відмінність сильного та слабого аргументів. Сильний аргумент – це така аргументаційна форма, що виникає в комунікації в плюралістичній ситуації та інерційно закріплюється соціальною практикою як прецедент справедливості, що свідчить про його розумність. Сильний аргумент формується на підставі соціальних цінностей. На противагу цьому, слабкий аргумент не ґрунтується на сталих цінностях, принципі справедливості, що означає його недостатню розумність та викликає недовіру в аудиторії. Отже, проєкт «нової риторики» є плюралістичною конструкцією соціальних типів розумності, що формуються аудиторією в комунікативних ситуаціях в процесі риторичної аргументації.

Ключові слова: аргументація, сила аргументу, «нова риторика», плюралізм, розумність, комунікація.

Рух сучасної цивілізації визначається у напрямку зміни форм та підвищення ступеня розумності та раціональності. Технічна цифрова цивілізаційна стратегія вимагає осмислення нових форм взаємодії між людьми. Зокрема, однією з таких нових форм є сучасна аргументація, яка позначається як проєкт «нова риторика». Цей проєкт висвітлює нові параметри соціальної взаємодії, з яких випливають і нові проблемні питання, пов'язані з необхідністю перегляду фундаментальних філософських категорій: істини, характеру соціального буття, цінностей, соціальної справедливості тощо.

Дослідження сучасної теорії аргументації з точки зору зміни парадигми філософування з модерної до постмодерної, від монадичних конструкцій до плюралістичних є актуальним для прояснення питання щодо релятивізації та суб'єктивізації істини в контексті конфлікту цінностей як підґрунтя аргументації в комунікації риторичного типу.

Метою дослідження є переосмислення аргументації як сучасної розумової форми комунікації. В процесі дослідження методологічним завданням вбачається визначення необхідних теоретичних методів, зокрема, неформальної логіки, логічної теорії

аргументації, теорії критичного мислення, теорії комунікації, аксіології, філософії постмодерну, тощо. Застосування комплексного методологічного інструментарію повинно сприяти досягненню висновків щодо характеристик сучасної аргументації через призму філософії плюралізму.

Аргументація як інструмент риторики досліджувалася ще за часів Арістотеля, який вчив, що риторика зосереджена навколо міркувань щодо фактично встановлених речей [Aristotle, 2007]. Хаїм Перельман та Люсі Ольбрехт-Титека створили найвпливовіший в цьому питанні сучасний проєкт «нової риторики» [Perelman, 1979a; 1979b; Perelman, 1969]. Дослідники Христіан Кок і Маркус Ланц є авторами концепції, де риторична аргументація постає як центральний компонент будь-якої теорії аргументації. Значення аргументації в риторичному аспекті підсилюється, коли наводяться аргументи «за» і «проти» як причини щодо вибору певного образу дії [Cock, 2023]. Блейк Д. Скотт запропонував концепт контрастивізму щодо аргументів у новій риториці Перельмана та Ольбрехт-Титеки [Scott, 2024]. Розвиток комунікативного підходу в риторичній аргументації відбувся в дослідженні Марціна Левиньски та Маркуса Ахуса, які запропонували концепцію риторичної аргументації в комунікативній ситуації полілогу [Lewiński, 2023]. Впливовою також виявилась прагма-діалектична концепція аргументації Франса Ееремена. З прагматичної точки зору аргументація розглядається як цілеспрямована комунікативна діяльність, а з діалектичної – як частина критичного обміну, направлена на розв'язання протиріч [Eemeren, 2018]. Дейл Хемпл запропонував локальну теорію аргументації, яка передбачає множинність різних неієрархізованих видів аргументацій, що формуються в залежності від часу, або стосовно різних визначених проблем, або різних культур тощо [Hample, 2021]. Українські логіки Ірина Хоменко та Ярослав Шрамко [Хоменко, 2021] дослідили новітні підходи сучасної формальної та неформальної логіки у їх застосуванні до аргументації при розгляді філософських та загальнонаукових проблем. Олена Щербина [Щербина, 2013] обґрунтувала взаємозв'язок логіки, теорії аргументації та юридичної аргументації в контексті розвитку сучасної логіки. Проблемам неформальної логіки, теорії аргументації та її раціональності присвячені роботи Олени Юркевич [Юркевич, 2021], та у співавторстві з Жанною Павленко [Yurkevuch, 2021] та ін. Видатна роль у розвитку ідей філософського плюралізму належить Олександрю Олександровичу Мамалую [Мамалуй, 1996].

Сучасна теорія аргументації, або «нова риторика», має філософське «коріння» в ідеях плюралізму. Перельман аргументував необхідність толерантності як практичного наслідку випадкового шляху у здобутті знання у контексті філософського дослідження знання. В цьому аспекті немає жодної абсолютної системи відліку, де ствердження нової істини враховувало б усі попередні існуючі істинні твердження. Знання формується на підставі історично обумовлених сенсів, цінностей, сформованих понять. Ці підстави в баченні максимального обсягу істиннісних підстав виглядають як випадкова сукупність. Тому знання приймають різні форми, при цьому завдання філософії полягає у встановленні співвідношення між ними як різними ціннісно обумовленими продуктами. А толерантність як у політичному, так і філософському сенсі є «полярною зіркою» проєкту нової риторики [Bolduc, 2023, p. 33].

В логічному плані плюралізм характеризується ймовірно істинними значеннями суджень. Проблема впровадження ідеї плюралізму була пов'язана з невиправданим використанням до плюралістичних ідей чи міркувань логічних критеріїв строгого мислення, обумовлених метою досягнення необхідно істинного значення. В філософсько-гносеологічному плані ці критерії відносили до науки епохи Модерну. Тож, зміна парадигм від модерної моністичної до постмодерної плюралістичної пов'язана з прийняттям імовірно істинних значень, що починають усвідомлювати як важливий істиннісний критерій оцінки поряд з традиційним і класичним. Відмінність у використанні цієї по-новому осмисленої логічної оцінки полягає у нових важелях контекстуального підходу, який неодмінно впливає на ступінь імовірності і, навпаки, не впливає на необхідно істинне значення. Саме контекстуальний підхід не дозволяє плутати плюралізм з відомими

порушеннями логічного закону непротиворіччя, згідно якого несумісні (протилежні або суперечні) судження про той самий предмет не можуть отримувати одночасно істинні значення. Одне з них з необхідністю є хибним. З точки зору дії закону непротиворіччя традиційної логіки припущення істинності двох несумісних суджень одночасно є логічною помилкою, невідповідною оцінкою істинності. Оскільки закон непротиворіччя ніхто не може відмінити, він продовжує діяти і кожного разу впливає як можливий оцінний критерій для будь-яких міркувань, в тому числі, плюралістичних. Тому завдання оцінювача полягає у виборі логічних критеріїв оцінки, які також стають плюралістичними: в межах одного міркування щодо різних його частин або цілого можуть бути залучені або критерії оцінки необхідно істинного судження, або імовірного. Причому, якщо необхідна істина оцінюється за формальними критеріями та поза контекстом, то імовірна істинність оцінюється через контексти, з урахуванням змісту і з його розумінням. Тобто, методологічний вибір здійснюється між традиційною або класичною логіками та неklasичною, в тому числі, герменевтичною логікою.

На цих логічних відмінностях ґрунтується розрізнення плюралізму та монізму, про які йдеться в роботах Перельмана [Perelman, 1979b]. Плюралізм і монізм Перельман вважає «плутаними» поняттями через мінливість їх обсягу та змісту з плином часу, але натомість співвідносить їх як контрадикторні, контрастуючі поняття. Перельман був противником монізму в будь-якому вимірі. Він розрізнявав чотири види монізму: аксіологічний, онтологічний, методологічний і соціологічний. Аксіологічний монізм означає можливість врегулювання конфлікту цінностей шляхом їх зведення до єдиних цінностей, найчастіше до досконалості, користі чи істини. Онтологічний монізм відповідно схиляється до розгляду різних реальностей як аспектів однієї реальності, в результаті чого несумісні відношення між різними реальностями зводяться до «єдиної реальності» шляхом нівелювання відмінностей між ними. Методологічний монізм наполягає на одному єдиному методі, що є ефективним у пошуках істини. А соціологічний монізм «вирівнює» відносини особи до суспільства на кшталт її відношення до Бога [Perelman, 1979b, p. 62].

В соціологічному аспекті аргументація набуває комунікативних плюралістичних характеристик через залучення аудиторії. Саме аудиторія постає мікро-соціумом, в якому виявляються проблеми соціологічного монізму або плюралізму. Плюралістичний підхід формується у Перельмана в соціологічному плані на протиположному до соціологічного монізму. Наслідуючи «соціологічний плюралізм» Ежена Дюпреля, Перельман розглядає соціальні відношення як відношення між індивідами, котрі є принципово вимірними. Вони розрізняються за видами, вимірюються за тривалістю та можуть бути охарактеризовані як «позитивні» або «негативні». Перельман пояснює, що соціальні відношення можна вважати «позитивними» у випадках, якщо вони ґрунтуються на співпраці та згоді, а «негативними», якщо вони ґрунтуються на протистоянні, конфлікті або конкуренції. Крім того, соціальні відношення можуть взаємопроникати одне в одне за принципом доповнюваності. В цьому випадку формується соціальна група, яка характеризується позитивними відношеннями та взаємодоповненням. Таким чином формуються сім'ї, релігії, нації, спортивні команди, професії, тощо [Perelman, 1979b, p. 64].

Окрема особа може входити в різні соціальні групи, які можуть конфліктувати одна з одною. Причому людина може не ототожнювати себе з жодною з цих груп. Принципове ототожнення особи з певною групою (наприклад, релігійною) за моністичною парадигмою відношення до цінностей часто призводить до фанатизму. Своєю чергою держави моністичного типу влади, що послуговуються цінностями однієї соціальної групи, набувають рис тоталітаризму. В плюралістичному суспільстві влада приймає ціннісні розбіжності з толерантністю щодо них, з прагненням розумного компромісу шляхом діалогу. Розумний компроміс, своєю чергою, передбачає необхідні обмеження особистих інтересів обох сторін.

В плюралістичних суспільствах великого значення набуває право, яке має підтримувати баланс в суспільних відношеннях. Перельман наводить аналогію філософії і

права та логіки і математики. Він вважає, що філософія у своїй аргументації повинна створювати баланс подібний до того, що є в юридичній аргументації. Це, своєю чергою, подібне тому, як логіка зробила революційний ривок через залучення апарату аналогічного математиці. Філософія також має шанс такого прориву. Отже, Перельман виокремлює аргументацію як особливу форму розуму, що потрібно використовувати з метою розв'язання питання щодо конфліктуючих цінностей. Аргументація постає як інструмент плюралізму. Але для того, щоб відокремити розумну комунікацію від нерозумного або недостатньо розумного спілкування, з точки зору філософського плюралізму аргументація набуває свого вагомого соціально-комунікативного значення за рахунок поширення критеріїв строгості юридичної аргументації на соціальне поле цілком. Таким чином можна розуміти аналогію філософії і права в цьому контексті.

Обговорення в наукових колах нової риторики виявило проблему в сучасній теорії аргументації риторичного типу: в ній нібито «об'єктивність раціонального дискурсу витісняється суб'єктивними перевагами натовпу глядачів» [Scott, 2024, p. 20]. Звідси випливає акцентоване питання щодо сили аргументу, або того, що робить аргумент сильнішим чи більш слабким. Виправдовуючи підхід Перельмана та Ольбрехт-Титеки через з'ясування історичного контексту їх праць, Блейк Д. Скотт зауважує, що «їх погляди краще характеризувати як форму контрастивізму по відношенню до аргументів, ніж будь-який вид простого релятивізму, заснованого на аудиторії» [Scott, 2024, p. 20].

Разом з тим, залучення аргументаційної форми у новій якості впливає на переосмислення понять істини і розуму. Поняття істини у його класичному логічному значенні повинно бути «зарезервованим» і використовуватись лише за умови витримання оригіналом широкого спектру критики з різних точок зору. Поняття розуму також втрачає свій моністичний характер, воно постає як філософська конструкція ідеальної аудиторії. На цю ідеальну аудиторію переносяться характеристики універсального розуму, завдяки чому створюється універсальна аудиторія як новий концепт розуму риторичного типу. Саме універсальна аудиторія змушує філософа у його філософській аргументації обирати загальнозначущі підстави, навіть якщо він залишається сам на сам з проблемою і текстом. «Із цього слідує, що розум – якщо він хоче бути розумним, а не просто раціональним – повинен довести свою універсальність в суворих випробуваннях діалогу і критики» [Scott, 2024, p. 26]. Звідси випливають дві протилежні моністично чи плюралістично орієнтовані стратегії. Моніст рухається від згоди одного до згоди усіх, а незгодні залишаються «дискваліфікованими», поза соціумом. А плюраліст, навпроти, прагне до підтримки запропонованої точки зору шляхом відкритого діалогу за участю великої аудиторії. Причому, жодна особа чи група не має привілейованого права створювати окремі та фундаментальні критерії того, що є припустимим, дійсним, доречним тощо, бо це призводить до тоталітаризму.

Раціональність та розумність характеризують відмінність між демонстративним доведенням та аргументацією. Демонстративне доведення є раціональним, прорахованим процесом, тоді як аргументація як більш демократична, плюралістично спрямована процедура повинна бути просто розумною. Розумними повинні бути вибір, прийняття рішення, критика або виправдовування (апологія). Критика та апологія є протилежними за спрямованістю, але взаємодоповнюваними процедурами. Критика направлена на виявлення несумісних цінностей, вона стимулює виправдання перед аудиторією певної точки зору, поведінки, тощо. А первина апологія, навпаки, може викликати зустрічну критику аудиторії. Відмінність класичного демонстративного доведення від аргументації риторичного типу полягає в тому, що демонстрація є раціональною і не вимагає відгуку аудиторії, але аргументація – як критичного, так і апологетичного типу – є формою розумного співвідношення, бо вимагає присутності та відповіді аудиторії. Причому, розумність не релятивізує внаслідок суб'єктивізації істини, бо є об'єктивною данністю, що випливає з людської природи. Перельман наполягає на тому, що «розумність – це, в більшому чи меншому сенсі, прийнята загальна думка в даному суспільстві. Це соціальна

концепція. Це не суб'єктивне поняття. Ви не можете просто сказати собі: я вважаю це нерозумним, а інші не вважають це нерозумним. Є щось в цій концепції, що не дозволяє використовувати її в повній мірі довільним чином» [Geraets, 1979, р. 222]. Соціальна концепція розумного означає, що будь-які зміни у точках зору співбесідників будуть призводити до «розширення чи модифікації поля розумного».

Розумність як соціальна концепція оцінним критерієм має верховенство справедливості. На цьому узгоджували свої теоретичні позиції Перельман та Ольбрехт-Титека. Справедливість в полі аргументації постає «квазілогічним аргументом», що свідчить про однорідність сторін у спорі, їх ідентичність у певному сенсі. Цей «квазілогічний аргумент» відрізняється від інших аргументів своїм методологічним значенням [Perelman, 1969, р. 294]. Справедливість постає як аналог найсильніших аргументів у демонстративному доведенні, бо «доказові методи міркування передбачають повне дотримання аксіом і правил даної логічної системи. Аргументація ж не користується жодною подібною гарантією» [Scott, 2024, р. 30]. Методологічне використання справедливості як оцінного «квазілогічного аргументу» підтверджується послідовністю, повторюваністю його в оцінному сенсі для аналогічних випадків. Відмінність цього критерію від демонстративних ґрунтується на відмінності дедукції та традукції (аналогії). Аксіоматика та інші класичні логічні закономірності демонстративного доведення охоплюють весь універсум, що створює умови досягнення необхідної істини. А справедливість, що обумовлює конкретну ситуацію в спорі, може бути залучена до оцінювання шляхом аналогії. Як відомо, аналогія (окрім математичної) не досягає необхідно істинного результату, а лише імовірної істини. Крім того, аналогія вимагає додаткових умов для висновлювання, що пов'язано з неможливістю її універсалізації щодо повного обсягу класу. Послідовність у використанні критерію справедливості формується на основі подібності ситуацій: якщо ситуація X оцінюється як справедлива, а ситуація Y подібна X, тоді ситуація Y також є справедливою. Проблема використання критерію справедливості пов'язана з тим, наскільки конфліктуючі сторони збігаються у своїх цінностях. Прояснення умов ціннісних стандартів з необхідністю буде впливати на результат аргументаційного процесу. Верховенство справедливості у методологічному сенсі постає також як критерій розрізнення аргументів на сильні та слабкі: сильними є справедливі аргументи, а слабкими – несправедливі або невизначені. Відповідно, сильні справедливі аргументи є розумними, а слабкі – нерозумними або недостатньо розумними. Інша проблема використання цього критерію оцінки пов'язана з неможливістю оцінювача вийти за межі комунікативної ситуації, знаходитись у відстороненій позиції наглядача, як це відбувається у класичній логічній парадигмі. Це також впливає на ясність, точність, чіткість, повноту використання критерію справедливості, розрізнення сильних і слабких аргументів у практичній комунікативній ситуації суперечки між конфліктуючими сторонами. Отже, жодна зі сторін не може демонструвати абсолютну розумність в практиці суперечки, їх розумність визначається як відносна.

Розумність є стійкою характеристикою, бо обумовлюється принципом справедливості, що керується досвідом повторюваних аналогічних ситуацій. Повторюваність, у свою чергу, означає прийнятність окремих дій як прецедентів досвіду, які здобули значення цінності. Такі дії вважаються «нормальними», тому повторюються за інерцією. Виходячи з цього, представниками риторичної парадигми теорії аргументації пропонується принцип інерції, на якому також ґрунтується розумність. Інерція передбачає, що дія, що повторюється, є свідомою, звичною, нормальною, відомою, позитивною, бажаною тощо. Відсутність цієї дії чи відмова від неї дали б негативний соціальний результат, і це вважалось б нерозумним. Отже, «принцип інерції є основою стабільності нашого духовного і соціального життя і пояснює звернення до прецедентів у наших діях» [Perelman, 1979a, р. 131]. Ми використовуємо той самий досвід інерції як емпіричну основу в аргументаційному досвіді, бо аудиторія вважає це розумним. Темпоральність аргументації сприяє закріпленню та посиленню цінності подібних прецедентів, які

постають надійними прикладами або моделями для нових предметів обговорення. Таким чином створюється «соціальна конструкція розумного», до чого також можна віднести будь-які нормативи, зокрема, звичаї, традиції тощо. Завдяки цьому створюється певний означений комунікативний простір, в якому особи можуть бути розумними, послідовними, такими що розуміють межі, напрям бесіди, можуть будувати стратегію розмови і критику. Заперечення або відхилення неприйнятної думки обґрунтовується відхиленням від нормального, звичного, тощо. Згідно Перельману, «розумне діє подібно вибивалі в барі» (Блейк Д. Скотт), коли стоїть на сторожі нормативів. Практичний розум скоріше відхиляє, відкидає, заперечує, ніж обґрунтовує, посилаючись на якісь об'єктивні критерії, або визначає найкращий аргумент шляхом аналізу і порівняння. Розумність означає в даному випадку не стільки обґрунтування теоретико-абстрактної позиції, скільки посилення на надійний життєвий досвід, яким би спірним він не був. З іншого боку, необґрунтований аргумент також впливає з соціального середовища.

Отже, сила аргументу впливає з його розумності: чим розумніший аргумент, тим він сильніший. А визначення цього залежить від аудиторії, точніше, від ступеня розумності аудиторії. Це показує, що аргументація не зводиться до демонстративного доведення, в якому діють дедуктивні правила. Але визначення сили аргументу як функції аудиторії пов'язане з принципом верховенства справедливості. Аудиторія буде виходити зі свого розуміння звичаїв, традицій та інших норм як передумов аргументу. Сильний аргумент є таким, що переважає його прецеденти. При цьому, залишкова чи невизначена частина змісту думки залишається обумовленою життєвим контекстом особистості, в якому також є прецеденти (вимоги та критерії) з досвіду даної людини. Комплекси прецедентів складають стандарти розумності, які постають як критерії оцінки сили аргументів аудиторією, поля аргументації. Сила аргументів є відносною, вона є показником «супротиву запереченням», що доводить ефективність аргументації в цілому. В цьому випадку саме аудиторія стає важливою, бо вона формує заперечення, або контраргументи. Ці реляції з аудиторією формують так звану аргументаційну ситуацію, яка по суті є комунікативною, що передбачає риторичний план її здійснення. Перельман та Ольбрехт-Титека силу аргументу називають «контрастивізмом», або іноді «компаративізмом». Тіндейл пропонує крайню абстрактну модель «тотальної спірної ситуації», елементами якої є: аудиторія, сперечальник, аргумент, час, місце і модус [Tindale, 2021, p. 21]. Сила аргументу може встановлюватись за принципом контрастивізму, тобто відносно контраргументів, конкуруючих з даним аргументом, що оцінюється. Найсильнішим вважається той аргумент, що виключає конкуруючі альтернативні аргументи. Це збігається з розумінням і метою риторики у Арістотеля, який вважав, що риторика дозволяє приймати рішення в ситуації з декількома можливостями і створюючи умови для того, щоб аргументи конкуруючих сторін були почуті [Aristotle, 2007, p. 41].

Контрастивізм формується як характеристика діалогічної комунікації. Розвиток цієї позиції здійснюється на основі парадигми полілогу як більш складного контексту комунікації. Полілог є похідною, одномоментно тиражованою структурою діалогу. Полілогічна структура комунікативної аргументації не має зводитись до простої діадичної структури. Але оцінка аргументів в полілогічному відношенні також спирається на контрастивізм, в процесі чого визначається найсильніший аргумент, що надасть найбільш ефективний результат [Lewiński, 2023, p. 172]. Отже, і діалогічна, і полілогічна концепції аргументації передбачають оцінку сили аргументу шляхом співставлення конкуруючих аргументів в перспективі їх практичної ефективності.

Отже, проєкт «нова риторика» окреслює нову модель аргументації як соціальної дії, де в комунікативному аспекті на новому рівні усвідомлення постають питання висновлювання та обґрунтування точок зору, прояснення ціннісних передумов як прецедентів соціальної практики, «знімаються» обвинувачення у релятивізації істини, яка постає формою комунікативного узгодження та основою соціальної стабільності, визначаються критерії сильної та слабкої аргументації, тощо. В цілому, цей проєкт

демонструє настання нового етапу демократизації суспільних відношень в площині вирішення спірних питань, сприяє більш чіткому уявленню форм розумності соціальної комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Мамалуй О. О. Кінці без кінця, або ситуація «пост(недо)модерну». *ПостМетодика*. 1996. № 1(11). С. 2–3.
- Хоменко І., Шрамко Я. Логіка і філософія: грані взаємодії. *Вісник КНУ ім. Тараса Шевченка. Філософія*. 2021. Вип. 1(4). С. 14–23. DOI: <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2021/4-2/12>.
- Щербина О. Філософія логіки, філософська логіка, аргументація. *Філософська думка*. 2013. № 5. С. 103–112. 2024.21.02. <http://jnas.nbuiv.gov.ua/article/UJRN-0000633296>.
- Юркевич О. М. Раціональність аргументації: логічні правила та значення. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, соціологія, політологія*. 2021. № 1(48). С. 70–81. DOI: <https://doi.org/10.21564/2075-7190.48.224759>.
- Aristotle. On rhetoric: A theory of civic discourse* / 2nd ed., trans. George A. Kennedy. Oxford: Oxford University Press, 2007. 337 p.
- Blair J. Argument and Its Uses. *Informal Logic*. 2004. Vol. 24. No. 2. Pp. 137–151. DOI: <https://doi.org/10.22329/il.v24i2.2140>.
- Bolduc M., Frank D. A. *The intellectual and cultural origins of Chaim Perelman and Lucie Olbrechts-Tyteca's new rhetoric project: Commentaries on and translations of seven foundational articles, 1933–1958*. Leiden: Brill, 2023. 236 p. DOI: <https://doi.org/10.1163/9789004537439>.
- Eemeren F. H. van. *Argumentation Theory: A Pragma Dialectical Perspective. Argumentation Library series. Springer Nature Switzerland AG Cham*. 2018. Vol. 33. Pp. 102–199.
- Geraets Th. F. *Rationality to-day / La rationalité aujourd'hui*. Ottawa: The University of Ottawa Press, 1979. 501 p.
- Hampe D. *Local Theories of Argument*. New York: Routledge, 2021. Pp. 1–558. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003149026>.
- Kock Ch., Lantz M. *Rhetorical Argumentation: The Copenhagen School*. The University of Windsor's Digital Press. Windsor Studies in Argumentation. 2023. 484 p. DOI: <https://doi.org/10.22329/wsia.13.2023>.
- Lewiński M., Aakhus M. *Argumentation in complex communication: managing disagreement in a polylogue*. Cambridge: Cambridge University Press, 2023. 264 p. DOI: <https://doi.org/10.1017/9781009274364>.
- Perelman Ch. Reflections on practical reason. *The new rhetoric and the humanities: Essays on rhetoric and its applications*. Dordrecht: D. Reidel Publishing Company, 1979a. Pp. 124–133. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-009-9482-9_12.
- Perelman Ch. The philosophy of pluralism and the new rhetoric. *The new rhetoric and the humanities: Essays on rhetoric and its applications*. Dordrecht: D. Reidel Publishing Company, 1979b. Pp. 62–72. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-009-9482-9_4.
- Perelman Ch., Olbrechts-Tyteca L. *The new rhetoric: A treatise on argumentation* / Trans. J. Wilkinson and P. Weaver. Notre Dame: University of Notre Dame Press, 1969. 566 p.
- Scott B. D. What makes an argument strong? Contastivism in the new rhetoric. *Informal logic*. 2024. Vol. 44, No. 1. Pp. 19–43. DOI: <https://doi.org/10.22329/il.v44i1.8222>.
- Tindale Ch. W. *The anthropology of argument: Cultural foundations of rhetoric and reason*. New York: Routledge, 2021. 212 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003107637>.
- Yurkevych O. M., Pavlenko Zh. O., Trofyenko V. A. History of the development of hermeneutic logic. *Revista Notas Históricas y Geográficas*. 2021. № 26. P. 1–28. (Scopus/WoS).

Юркевич Олена Миколаївна

доктор філософських наук, професор кафедри філософії,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Григорія Сковороди, 77, м. Харків, 61024, Україна
E-mail: o.m.yurkevych@nlu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4023-4624>

Стаття надійшла до редакції: 24.03.2024

Схвалено до друку: 12.05.2024

PLURALISM AND ARGUMENTATION IN THE «NEW RHETORIC»

Yurkevych Olena M.

DSc in Philosophy, Professor of the Department of Philosophy
Yaroslav Mudryi National Law University
77, Hryhoriyya Skovorody St., 61024, Kharkiv, Ukraine
E-mail: o.m.yurkevych@nlu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4023-4624>

ABSTRACT

The article examines the modern theory of argumentation, which was called the «new rhetoric» project. An interdisciplinary approach with a methodological toolkit of philosophical epistemology, social philosophy, logic, axiology, etc. is used for the analysis. Special attention is paid to logical issues of argument strength, structures and methods of reasoning, counter-argumentation, and truth value related to the pluralistic nature of modern argumentation practice. It was found that the modern theory of argumentation develops in the direction of non-classical informal logic, with the involvement of the theory of critical thinking. Its communicative characteristics, the importance of the audience, the dialogicity and polylogic nature of communicative structures, and its affinity with pluralism as a philosophical «doctrine of plurality» are highlighted. A pluralistic approach is considered as an alternative to a monistic one. It is proved that in the social concept, argumentation appears as a special form of the mind, which is used to solve issues that arise on the basis of conflicting values. This involves rethinking the concepts of reason and truth. A conclusion is made regarding the difference between demonstrative proof and rhetorical argumentation. The mind appears as a philosophical construction of the ideal audience, which replaces the universal mind and appears as the communicative mind of rhetorical genesis. Monistic argumentation is a form of rational reasoning, while pluralistic argumentation of the rhetorical type requires a form of reasonableness. Communicative intelligence manifests itself in contrasting forms of criticism or apology. The social concept of argumentation as a reasonable form, as opposed to rational demonstration, is guided by the principle of justice, which is carried out by means of the method of analogy with respect to value conditions through precedents. The difference between strong and weak arguments is based on this. A strong argument is such an argumentative form that arises in communication in a pluralistic situation and is inertially fixed by social practice as a precedent of justice, which testifies to its reasonableness. A strong argument is formed on the basis of social values. In contrast, a weak argument is not based on stable values, the principle of justice, which means it lacks reasonableness and causes distrust in the audience. Thus, the project of «new rhetoric» is a pluralistic construction of social types of intelligence formed by the audience in communicative situations in the process of rhetorical argumentation.

Keywords: *argumentation, force of argument, «new rhetoric», pluralism, rationality, communication.*

REFERENCES

- Aristotle. On rhetoric: A theory of civic discourse* (2007). 2nd ed., trans. George A. Kennedy. Oxford: Oxford University Press.
- Blair, J. (2004). Argument and Its Uses. *Informal Logic*. 24, 2, 137–151. DOI: <https://doi.org/10.22329/il.v24i2.2140>.

- Bolduc, M., Frank, D. A. (2023). *The intellectual and cultural origins of Chaim Perelman and Lucie Olbrechts-Tyteca's new rhetoric project: Commentaries on and translations of seven foundational articles, 1933–1958*. Leiden: Brill. DOI: <https://doi.org/10.1163/9789004537439>.
- Eemeren, F. H. van. (2018). Argumentation Theory: A Pragma Dialectical Perspective. *Argumentation Library series. Springer Nature Switzerland AG Cham*. 33, 102–199.
- Geraets, Th. F. (1979.) *Rationality to-day / La rationalité aujourd'hui*. Ottawa: The University of Ottawa Press.
- Hample, D. (2021). *Local Theories of Argument*. New York: Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003149026>.
- Khomenko, I., Shramko, Ya. (2021). Logic and philosophy: facets of interaction. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Philosophy*. 1(4), 14–23. DOI: <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2021/4-2/12> (In Ukrainian).
- Kock, Ch., Lantz, M. (2023). *Rhetorical Argumentation: The Copengagen School*. The University of Windsor's Digital Press. Windsor Studies in Argumentation. DOI: <https://doi.org/10.22329/wsia.13.2023>.
- Lewiński, M., Aakhus, M. (2023). *Argumentation in complex communication: managing disagreement in a polylogue*. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/9781009274364>.
- Mamalui, O. O. (1996). Ends without an end, or the situation of «post(not enough)modernity». *Post Methodology*. 1(11), 2–3. (In Ukrainian).
- Perelman, Ch. (1979a). Reflections on practical reason. *The new rhetoric and the humanities: Essays on rhetoric and its applications*. Dordrecht: D. Reidel Publishing Company. 124–133. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-009-9482-9_12.
- Perelman, Ch. (1979b). The philosophy of pluralism and the new rhetoric. *The new rhetoric and the humanities: Essays on rhetoric and its applications*. Dordrecht: D. Reidel Publishing Company. 62–72. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-009-9482-9_4.
- Perelman, Ch., Olbrechts-Tyteca L. (1969). *The new rhetoric: A treatise on argumentation*. Trans. J. Wilkinson and P. Weaver. Notre Dame: University of Notre Dame Press.
- Scott, B. D. (2024). What makes an argument strong? Contastivism in the new rhetoric. *Informal logic*. 44, 1, 19–43. DOI: <https://doi.org/10.22329/il.v44i1.8222>.
- Shcherbyna, O. (2013). Philosophy of logic, philosophical logic, argumentation. *Philosophical thought*. 5, 103–112. 2024.21.02. <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0000633296> (In Ukrainian).
- Tindale, Ch. W. (2021). *The anthropology of argument: Cultural foundations of rhetoric and reason*. New York: Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003107637>.
- Yurkevych, O. M. (2021). Rationality of argumentation: logical rules and meanings. *Bulletin of the Yaroslav Mudry National Law University. Series: Philosophy, philosophy of law, sociology, political science*. 1(48), 70–81. DOI: <https://doi.org/10.21564/2075-7190.48.224759> (In Ukrainian).
- Yurkevych, O. M., Pavlenko Zh. O., Trofymenko V. A. (2021). History of the development of hermeneutic logic. *Revista Notas Históricas y Geográficas*. 26, 1–28.

Article arrived: 24.03.2024

Accepted: 12.05.2024